

ไม่ยาก ถ้าอยากเรียนจบ

วิถีการเรียนรู้ต่อปริญญาโท ปริญญาเอก

รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณี แสงหาญ และคณะ

ไม่ยาก ถ้าอยากเรียนจบ

วิธีการเรียนต่อปริญญาโท ปริญญาเอก

ผู้แต่ง	รองศาสตราจารย์ ดร. พรรรัตน์ แสงเดชา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัญจนวลัย นนทแก้ว แพร์รี่ วัชรินทร์ ยอดมงคล ณภัค ธนเดชะวัฒน์ ว่าที่ร้อยตรี สุธีธรรม กิ่งนันทสิงห์ กชนิภา ธนเดชะวัฒน์
พิมพ์ครั้งแรก	ธันวาคม พุทธศักราช 2567 (ฉบับอิเล็กทรอนิกส์)
ราคา	199 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ไม่ยาก ถ้าอยากเรียนจบ: วิธีการเรียนต่อปริญญาโท ปริญญาเอก. – ชลบุรี : ม.ป.พ., 2567.
94 หน้า.

1.การศึกษา – รวมเรื่อง. I. พรรรัตน์ แสงเดชา II. ชื่อเรื่อง.

370

ISBN 978-616-619-266-7

จัดทำโดย รองศาสตราจารย์ ดร.พรรรัตน์ แสงเดชา
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา 169 ถนนลงหาดบางแสน
ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

ห้ามลอกเลียนส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ เขียนด้วยความตั้งใจที่จะทำเรื่องทางวิชาการที่หนัก ๆ ยาก ๆ แปลงมาเป็นเรื่องเบา ๆ แบบที่คุยกับน้องที่กำลังคิดจะเรียนต่อหรือกำลังเรียนต่อทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ด้วยการเขียนบอกเล่าโดยใช้สำนวนภาษาอย่างง่าย ๆ แต่ยังคงไว้ถึงสาระที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยทีมผู้เขียนที่เป็นพี่ ๆ ที่เรียนจบปริญญาโทกันแล้ว และพี่บางคนก็กำลังเรียนปริญญาเอกอยู่นอกจากนั้น ยังมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่เคยส่งมหัศจรรย์และดุจภูมิตพิไปสู่มังผืนแล้วหลายร้อยคน และเสริมทัพอีกมุมมองจากพี่ที่รับผิดชอบงานบัณฑิตศึกษาและงานวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับชาติ ทั้งนี้ ทีมผู้เขียนตั้งใจอย่างมากกับการเขียนหนังสือเล่มนี้ โดยหวังว่าจะเป็นตัวช่วยที่ดีที่จะช่วยให้ใครก็ตามที่กำลังอ่านอยู่ตอนนี้ ได้เป็นมหัศจรรย์หรือดุจภูมิตพิในอนาคต

ทั้งนี้ เนื้อหาส่วนแรก จะเริ่มจากเรื่องการตัดสินใจให้ดีกว่าก่อนการเรียน จะเรียนไปทำไม มีเป้าหมายอะไรที่จะเรียนต่อ รวมไปถึงการเตรียมพร้อมก่อนการเรียนต้องเตรียมอะไรบ้าง และคำถามยอดฮิตเรียนอะไร เรียนที่ไหนดี ส่วนที่สอง ว่าด้วยทางเดินไปสู่ความสำเร็จด้วยการใช้ชีวิตการเรียนที่ชาญฉลาด ตั้งแต่การสร้างวินัยให้ตัวเองในช่วงการเรียน ยิ่งบางคนเรียนด้วยทำงานด้วย จะใช้ชีวิตอย่างไรดี ส่วนที่สาม เป็นเรื่องงานวิจัยล้วน ๆ ที่หนักอกหนักใจใครหลายคน ในหนังสือเล่มนี้จะเล่าให้ฟังตั้งแต่การคิดหัวข้อการวิจัย วิธีเขียนเค้าโครงการวิจัย ไปจนถึงทำวิจัยเสร็จ ได้รายงานการวิจัย และส่งบทความตีพิมพ์เผยแพร่จนชื่อเราจารึกอยู่วารสารทางวิชาการให้ลูกหลานในอนาคตได้ชื่นชม ส่วนสุดท้าย มาดูกันหน่อยว่าอะไรทำให้ใครหลายคนเรียนจบ แต่อีกหลายคนทำไมไม่จบ เพราะอะไรกันแน่ เมื่อรู้แล้วจะได้ประเมินตัวเองบ่อย ๆ ด้วยแบบประเมินตัวเองที่คิดมาให้กับคนที่เรียนระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะ บอกได้เลยว่า “ไม่ยาก ถ้าอยากเรียนจบ”

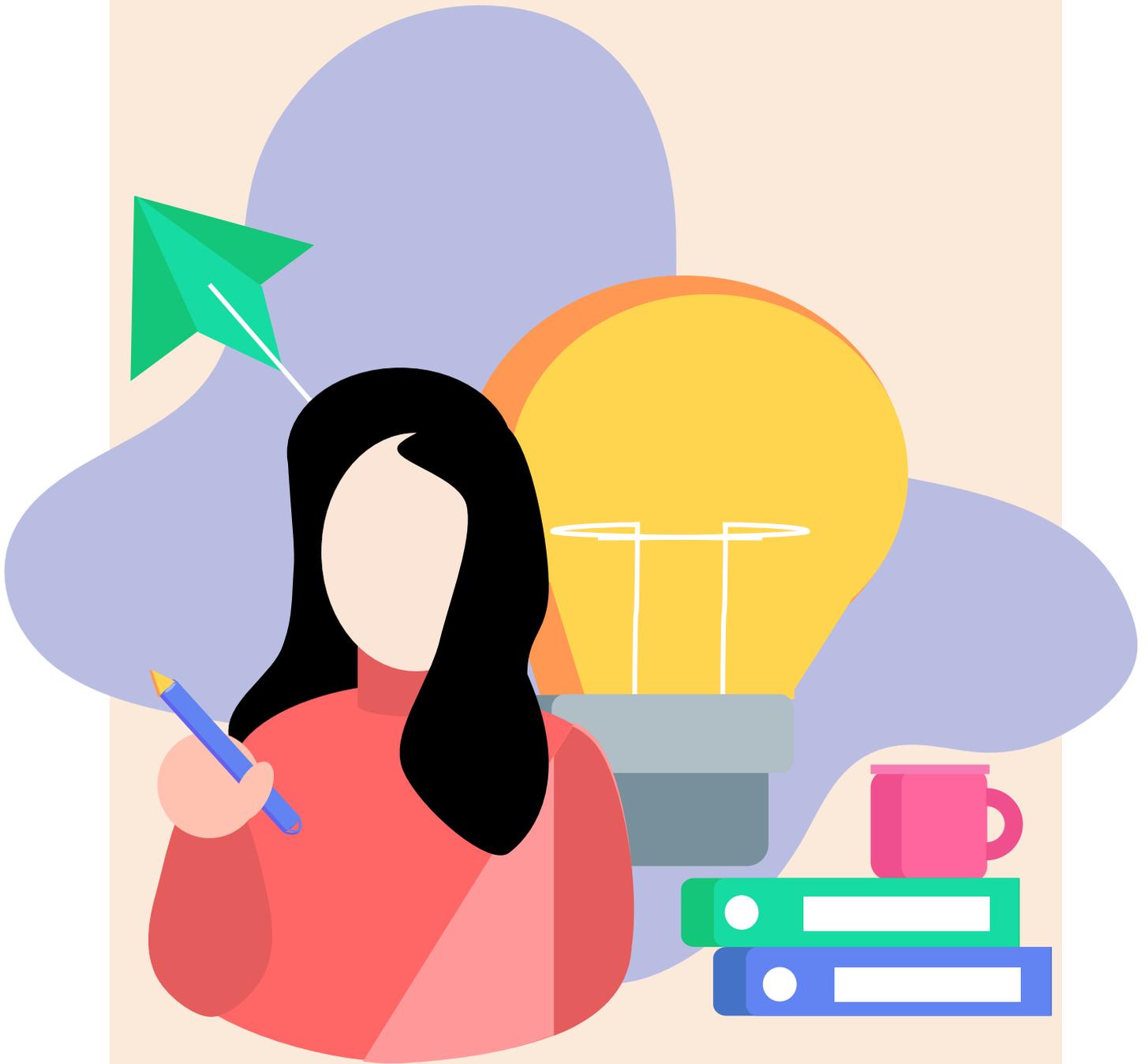
ทีมผู้เขียน

ธันวาคม 2567

สารบัญ

ส่วนที่ 1 ตัดสินใจให้ดีกว่าก่อนเรียน	1
1.1 เรียนเพื่ออะไร ถ้ามองใจตัวเองก่อน	2
1.2 พร้อมแค่ไหน สู้หรือไม่	6
1.3 เลือกเรียนที่ไหนดี	10
ส่วนที่ 2 อนาคตรออยู่ ถ้าจะเรียนจบต้องทำอะไร	14
2.1 ฝึกมีวินัยให้กับตัวเอง	15
2.2 สานสัมพันธ์อันหวานชื่นกับอาจารย์ที่ปรึกษา	21
2.3 กฎกติกาอะไรบ้างที่ควรรู้	26
ส่วนที่ 3 งานวิจัย ไม่ใช่ขยำนม	31
3.1 คิดไม่ออก บอกด้วยทำวิจัยเรื่องอะไรดี	32
3.2 ปั่นเค้าโครงการวิจัยอย่างไร	37
3.3 ต้องขอจริยธรรมด้วยหรือ	42
3.4 ทบทวนวรรณกรรม ไม่ใช่ทำขนมชั้น	47
3.5 เก็บข้อมูลไม่ยาก หากมี Trick	52
3.6 ปวดหัวกับ Stat หรือเปล่า	57
3.7 เขียนรายงานผลวิเคราะห์แบบไม่ยี้ดย้วย	62
3.8 ตีพิมพ์บทความวิจัยที่ไหนดี	67
ส่วนที่ 4 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเรียน	72
4.1 ผลวิจัยบอกว่า...	73
4.2 Check list ประเมินตัวเอง	79
แหล่งข้อมูลอ้างอิง	85
รู้จักผู้เขียน	87

ส่วนที่ 1 ตัดสินใจให้ดีก่อนเรียน

เรียนเพื่ออะไร ถามใจตัวเองก่อน

ลิ่งเลอยู๋ใช้ใหม่ ว่าจะตัดสินใจเรียนต่อดีไหมนะ อยากรู้ประสบการณ์และมุมมองเกี่ยวกับการตัดสินใจเรียนต่อปริญญาโท และปริญญาเอก หวังว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับใครหลาย ๆ คนที่กำลังลังเลหรือตัดสินใจว่าจะเรียนต่อดีไหม มองย้อนกลับไปเมื่อไม่กี่ปีที่แล้ว เราเองก็เคยผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากใจแบบนี้เหมือนกัน อยากรู่มุมเพื่ออนาคต แต่พอมาถึงทางแยกนี้ กลับไม่แน่ใจว่าควรจะทำต่อไปอย่างไร ใจหนึ่งก็อยากเรียนต่อ แต่อีกใจก็มีสารพัดคำถามเข้ามา ทำให้เกิดความลังเลใจไม่น้อยเลย

ในยุคสมัยที่การแข่งขันสูง วุฒิศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่หลายคนใฝ่ฝัน หลายคนมุ่งมั่นเรียนต่อปริญญาโท ปริญญาเอก เพื่อต่อยอดความรู้ พัฒนาทักษะ และเพิ่มโอกาสในการก้าวหน้าทางอาชีพ แต่ก่อนตัดสินใจเรียนต่อ หลายคนอาจตั้งคำถามกับตัวเองว่า "เรียนเพื่ออะไร?" การตัดสินใจเรียนต่อปริญญาโท ปริญญาเอกนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ จะตัดสินใจเรียนต่อเพราะตามเพื่อนเหมือนสมัยมัธยมศึกษา เลือกเรียนปริญญาตรีคงจะไม่ได้ เหตุผลที่คนเรียนต่อปริญญาโทและปริญญาเอกคิดหนัก มีหลากหลาย เช่น

- เขาว่าเรียนหนักมาก เราจะไหวหรือ ใ้เราก็เรียนไม่เก่งซะด้วย ข้อมูลก็รู้ไม่ได้ลึก จะเรียนไหวไหมนะ เรียนหนักขนาดนั้น?
- ค่าเทอมก็หลายบาท พ่อแม่/บริษัทจะมีเงินทุนสนับสนุนไหมนะ จะหาทุนที่ไหนมาจ่ายค่าเทอม ต้องเก็บเงินเองอีกนานแค่ไหนถึงจะได้เรียนอย่างคนอื่นเขา?
- ค่าเทอมก็หลายบาท พ่อแม่/บริษัทจะมีเงินทุนไหมนะ จะหาทุนที่ไหนมาจ่ายค่าเทอม ต้องเก็บเงินเองอีกนานแค่ไหนถึงจะได้เรียนอย่างคนอื่นเขา?
- เพื่อนที่เรียนด้วยจะผูกมิตรกับเราหรือจะเป็นคู่แข่งทางการเรียนกันแน่ ลำพังเรียนเองก็แย่แล้ว ถ้าต้องเรียนแข่งกันอีกจะไหวหรือเปล่า?
- ครอบครัวยุ่จะเข้าใจหรือเปล่า ต้องแบ่งเวลาในชีวิตประจำวันที่ทำอยู่แล้ว แถมยังต้องแบ่งเวลามาเพื่อเรียนหนังสือ ทำวิจัย เขียนบทความ ต้องเผื่อเวลาเพื่อเรียนรู้อะไรอีกเยอะแยะเลยที่เรายังไม่เคยได้รู้ เพื่อไปให้ถึงใบปริญญา นั้น แบบนี้มันก็เหมือนการเข้าแข่งฝึกเป็นนักร้องที่บ้าน The Star ค้นคว้าหาดาวหรือการเป็นไอดอลเกาหลีเหมือนลิซ่า Blackpink ไหมนะ?

“ วุฒิศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่หลายคนใฝ่ฝัน หลายคนมุ่งมั่นเรียนต่อปริญญาโท ปริญญาเอก เพื่อต่อยอดความรู้ พัฒนาทักษะ และเพิ่มโอกาสในการก้าวหน้าทางอาชีพ ”

ยิ่งคิดยิ่งพุ่งซ่านไปไกลแล้ว กลับมาหาฐานที่มั่นคงก่อนดีกว่า เมื่อเราเกิดความคิดกังวลแบบนี้ คิดมา เราลองมาเริ่มคิดกันแบบง่าย ๆ ก่อนว่าอะไรพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้เราอยากเรียน ถ้ามองจาก ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Theories of motivation) ว่าแล้วทฤษฎีก็มาเลย ทฤษฎีนี้อธิบายให้เข้าใจได้ ง่าย ๆ ว่าถ้าจะแบ่งประเภทของแรงจูงใจก็สามารถแบ่งออกเป็น แรงจูงใจภายนอก และ แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายนอก คือ อะไรก็ตามแต่ที่ไม่ได้เกิดจากตัวเรา ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อม ภายนอกทั้งหมดที่ส่งผลกระทบต่อตัวเราเองอาจมีที่มาจากครอบครัว สังคม อาชีพ ที่ทำงาน เป็นต้น ลองมาดูว่าอะไรบ้างที่นับว่าเป็นแรงจูงใจ

1. ค่านิยมทางสังคมและแรงสนับสนุนทางครอบครัว

ในบางสังคมการมีวุฒิการศึกษาสูงเป็นสิ่งที่ได้รับการยกย่อง เรียกได้ว่ามีภาษีสังคมที่สูงกว่า การศึกษาระดับปริญญาตรีทั่วไป การให้ความสำคัญกับวุฒิการศึกษาหรือคำนำหน้าว่า ดร. เป็นเสมือน เครื่องยืนยันทางสังคมว่าเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ ที่ได้ศึกษามา สร้างภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือ ดังนั้น เพื่อให้ได้รับการยอมรับถึงความรู้ความสามารถที่ได้ผ่านกระบวนการศึกษาในระดับปริญญาโท-ปริญญาเอก อาจเป็นแรงจูงใจให้บางคนเรียนต่อ ในขณะที่บางคนเรียนเพราะครอบครัว อยากให้เรียนด้วยเหตุผลของค่านิยมทางสังคม เป็นเหมือนเครื่องหมายความสำเร็จทางการศึกษาและเป็นความภาคภูมิใจให้กับครอบครัว ถ้าใครเรียนด้วยเหตุผลนี้ถือว่าเป็นคนที่โชคดีไม่น้อยเลยนะ มีผู้สนับสนุนในการเรียน มีคนจ่ายค่าเทอมให้ ไม่ต้องมานั่งงัดคิดมากกว่าจะหาทุนจากไหนมาเพื่อเรียนต่อนับว่าสะสมแต้มบุญมาเป็นอย่างดี

2. การเพิ่มโอกาสในการหางาน

ในปัจจุบันหน่วยงานหลายแห่งให้ความสำคัญกับทักษะการวิจัย การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา กระบวนการคิดอย่างมีระบบ มีเครือข่ายในสายงานและนอกเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ที่ได้ศึกษา ซึ่งทักษะเหล่านี้จะได้จากการเรียนต่อปริญญาโท-เอกเท่านั้น เป็นทักษะที่ผู้เรียนจะได้ไปโดยอัตโนมัติเลยที่เดียวแหละ หรือในบางสายอาชีพ วุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการหางานและการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง เนื่องจากเป็นหนึ่งในคุณสมบัติที่ผู้สมัครจำเป็นจะต้องมีในตำแหน่งงานนั้น ๆ เช่น อาชีพอาจารย์ วุฒิการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการที่จะเข้าสู่อาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยได้นั้น จำเป็นต้องจบอย่างน้อยก็วุฒิปริญญาโท แต่เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันก็จำเป็นต้องเรียนในระดับปริญญาเอก หากมีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีพร้อมประสบการณ์ทำงานที่มากพอ เราจะเป็นที่หมายตาของตลาดแรงงาน มีโอกาสได้งานที่มีรายได้ดีและตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารระดับสูงที่หลายคนหมายปอง

3. องค์การต้องการ “มนุษย์เปิด”

ปัจจุบันงานหลาย ๆ อย่างมีความซับซ้อนและต้องการทักษะที่หลากหลาย องค์การหลายแห่งจึงต้องการพนักงานที่สามารถปรับตัวและเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ตามให้ทันกับเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วและเกิดขึ้นใหม่อยู่เสมอ องค์การจึงต้องการพนักงานที่สามารถติดตามเทรนด์และเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ได้ทันทั่วทั้ง ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นสำหรับคนที่เรียนปริญญาโท-เอก ในการติดตามเทรนด์ มีการอัปเดตเรื่องงานวิชาการและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เพื่อความมีประสิทธิภาพในผลการปฏิบัติงานและสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันที่มีผลต่อกระบวนการการทำงานขององค์การใน ณ ขณะนั้น

ก่อนอื่น ต้องทำความเข้าใจกันก่อนว่ามนุษย์เปิด ไม่ได้หมายความว่าต้องเก่งทุกอย่าง แต่หมายถึงว่าต้องมีทักษะที่หลากหลายและสามารถเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มนุษย์เปิดมักมีความคิดสร้างสรรค์สูง เพราะมีมุมมองที่หลากหลายจากการเรียนรู้หลากหลายศาสตร์ นอกจากนี้ มนุษย์เปิดจะสามารถทำงานได้หลากหลายประเภท ช่วยให้ทีมทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การเรียนต่อในปริญญาโท-เอก ทั้งในสาขาเดิมและสาขาอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสายงานอาชีพตรงจึงเป็นทางเลือกหนึ่งของการเป็นมนุษย์เปิด แล้วมนุษย์เปิดอย่างเราจะได้อะไร คาดว่าเราเองก็ควรได้เงินเดือนที่เพิ่มขึ้นจากค่าทักษะและความสามารถที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

4. การสร้างเครือข่ายในสายอาชีพ

การเรียนต่อปริญญาโท-เอก ถือว่าเป็นการสร้างเครือข่ายในสายอาชีพของตนเองและสร้างเครือข่ายสังคมในด้านสาขาสายงานอื่น ๆ ที่เราไม่ถนัดจะเป็นสังคมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสิ่งที่ทุกคนต่างถนัด ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เรียกได้ว่าเป็นครูกันคนละอย่างก็เป็นได้ นอกจากได้เครือข่ายจากเพื่อนที่เรียนรุ่นเดียวกันแล้ว ยังได้เครือข่ายจากมหาวิทยาลัย รุ่นพี่ รุ่นน้อง อาจารย์ภายในและภายนอกที่เชิญเข้ามาสอน หรือจากกลุ่มตัวอย่างที่เราไปเก็บข้อมูลจากงานวิจัย เครือข่ายแบบนี้สร้างโอกาสต่าง ๆ อีกมากมายในการเติบโตได้หลากหลายเส้นทาง เช่น การสร้างเครือข่ายในสายอาชีพเดิม ด้วยการอัปเดตข้อมูลใหม่ ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เรายังไม่เคยเจอ หรือสร้างเครือข่ายการพึ่งพาด้านการให้คำปรึกษาทางด้านการหาที่ปรึกษา ธุรกิจ ทางการเงิน ที่ปรึกษากฎหมาย เป็นต้น

แรงจูงใจภายใน เล่าเรื่องแรงจูงใจภายนอกจบแล้ว ก็ต่อยด้วยแรงจูงใจภายใน ก็สารพัดสารพัดความในใจของแต่ละคน เช่น อยากเปลี่ยนงาน ไม่อยากทำงาน ตอนเรียน ป.ตรีไม่ทำอะไรที่ชอบหรือไม่ก็อยากไปเที่ยวเมืองนอก อยากเปิดโลกใหม่ ๆ ไม่มีอะไรจะทำก็เลยเรียนต่อไปก่อน อันนี้ก็ว่ากันไป เหตุผลจากแรงจูงใจภายในของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป

แต่เหตุผลหลัก ๆ ของแรงจูงใจภายในที่อยากพูดถึง คือ เรียนเพราะอยากเรียนนั่นแหละ ตรงไปตรงมา บางคนอยากเรียนเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ในสาขาที่สนใจ หลายคนจึงมีความใฝ่ฝันอยากเป็นผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ที่ตนชอบมาก ๆ อยากรู้ลึก รู้จริง มาก ๆ การเรียนต่อช่วยให้มีความสุขและเติมเต็มในชีวิต ว่ากันว่า การเรียนต่อปริญญาโทในสาขาที่ต่อยอดจากปริญญาตรี ใช้เวลาประมาณ 2 ปี จะได้รับความรู้และทักษะเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังเป็นค้นหาความชอบเฉพาะเจาะจงในสายงานของตัวเองด้วย บางคนต้องการเรียนรู้ทักษะเฉพาะทาง เช่น การวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการสอน การเรียนต่อปริญญาเอกจะไปทางนี้เลย ใช้เวลาประมาณ 3-5 ปี ทำวิจัยเชิงลึก ค้นคว้าหาความรู้ใหม่จบไปมีโอกาสเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย หรือนักวิจัยและพัฒนามืออาชีพ

การเรียนต่อปริญญาโท-เอก จะช่วยพัฒนาทักษะทางการวิจัย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลไปในตัว และยังช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร การพูด การเขียน การวางแผน และการสอน ทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่จำเป็นในชีวิต นอกจากนั้น การเรียนต่อยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจ พัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะการเข้าสังคม รวมถึงทักษะการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นด้วย ส่งผลดีต่อทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว ถ้าอยากได้สิ่งเหล่านี้ ก็แนะนำให้เรียนต่อเลย

สำหรับเจ้าของธุรกิจ บางคนเรียนต่อเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับตลาด แนวโน้มธุรกิจ และกลยุทธ์ใหม่ ๆ การเรียนต่อจะช่วยให้เข้าใจลูกค้า เข้าใจการแข่งขัน สร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ หาเพื่อนหาความสัมพันธ์หรือเครือข่ายเพิ่มเติมทางธุรกิจ ได้รู้จักเพื่อน และอาจารย์ที่สามารถช่วยเหลือได้ในอนาคต

แต่อย่างที่บอกแรงจูงใจภายในยังอาจเป็นเรื่องส่วนตัวอื่น ๆ เช่น บางคนอาจเรียนต่อเพื่อเลื่อนเวลาการทำงาน ยังไม่อยากทำงาน เพื่อรอให้สถานการณ์เศรษฐกิจดีขึ้น หรือไปเรียนต่อเมืองนอกเลยเพื่อให้ได้ไปเจอโลกและเปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้ไปเที่ยวอีกต่างหาก จะไปด้วยเหตุผลเหล่านี้ก็ได้ แต่ได้วุฒิได้ความรู้ติดตัวมาด้วยก็จะเป็นการดีไม่น้อย

สุดท้ายแล้ว เหตุผลที่คนเรียนต่อปริญญาโทและปริญญาเอกนั้น ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย แรงจูงใจ และความคาดหวังของแต่ละบุคคล สิ่งสำคัญคือ ควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจภายนอกหรือแรงจูงใจภายใน ต้องมั่นใจว่าตนเองมีเป้าหมายที่ชัดเจน การค้นหาแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญ อะไรคือแรงผลักดันให้อยากเรียนต่อ ต้องการพัฒนาความรู้เฉพาะทาง มุ่งมั่นสู่การเป็นนักวิจัย หรือต้องการเพิ่มโอกาสในการก้าวหน้าทางอาชีพ แรงจูงใจที่ชัดเจนจะเป็นเข็มทิศนำทางให้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้

“ เหตุผลที่คนเรียนต่อปริญญาโทและปริญญาเอกนั้น ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย แรงจูงใจ และความคาดหวังของแต่ละบุคคล ”